

decembar 2022

Nema ničeg lepšeg od šoljice toplog čaja i novina jednog hladnog decembarskog jutra! Da, kladim se da zamišljate sebe u dnevnoj sobi, ušuškane u čebence, u zepama, na nadjudobnijoj fotelji u kući, ali ne i naši volonteri! Kao i poslednjih 16 godina, volonteri grada Šapca se ponovo okupljuju u Kulturnom centru 5.12. na međunarodni dan volontera da sa svojim sugrađanima pijuckaju besplatan čaj, časkaju i čitaju Novine uz čaj! Prva čajanka volontera održana je petog decembra 2007. kada su volonteri topli napitak služili u haustoru koji je bio preuređen da liči na staru srpski krčmu. Da, da, stvarno je bilo tako! Iz godine u godinu pored besplatnog čaja, naši volonteri dodavali su i svakojake zanimljivosti poput mogućnosti da dobiju svoju karikatuру od karikaturista volontera, predstave mališana iz vrtića Bambi, uživo starogradske muzike! Ah, zamislite to, besplatan čaj, a u pozadini najlepše starogradske pesme... Svake godine dolazilo je sve više i više ljudi, i tradicija obeležavanja međunarodnog dana volontera čajankom je opstala.

Međunarodni dan volontera

Pitate se možda šta je to i kako je uopšte došlo do tog dana volontera? E pa, međunarodni dan volontera, proglašen 5. decembra 1985. godine, predstavlja podsećaj na dan kada je 1970. stvoren Program Ujedinjenih Nacija za Volontere. Na ovaj dan proslavljan jemo aktivizam mladih, a cilj dana volontera je da se aktivnosti i dobrovoljni rad volontera učine vidljivim javnosti na međunarodnom, nacionalnom i lokalnom nivou. Različite firme i organizacije na raznolike načine obeležavaju dan volontera, a šabačko Udruženje Svetlost još od 2007. organizuje besplatnu čajanku ispred Kulturnog centra.

Snežana Popović

Šta je novo u Svetlosti?

Borba protiv nasilja nad ženama, prva ženska mreža u Šapcu

Intervju sa Brankom Todorović

Zanimljivosti o čaju

Prvi čajevi nisu imali mnogo sličnosti sa čajem kakav danas poznajemo, kako po izgledu tako i po načinu pripremanja. Najstariji čaj bio je u obliku kolačića ili briketa. Pre upotrebe briketi su bili držani iznad vatre da omekšaju a zatim su se izmrljveni kuvali u vodi kojoj se dodavao pirinač, đumbir, kora narandže mleko i još neki začini. Takav čaj je više ličio na neku vrstu čorbe nego na napitak.

Velika Britanija je najzaslužnija za širenje običaja ispijanja čaja širom sveta.

Uspon čaja u Britaniji je bio veoma brz a potražnja je bila toliko velika da je pored šverca i falsifikovanje čaja uzelo maha. Listove drugih biljaka neki prodavci su bojili u čaj-zeleno i prodavali ih kao zeleni čaj, pri čemu je boja koju su upotrebljavali bila otrovna. Crni čaj je bilo teže falsifikovati tako da je potražnja za njim značajno porasla.

Pretpostavlja se da je čuveni britanski običaj "čaj u pet" smislila Ana, sedma grofica od Bedforda. Ona je u duga kišna engleska popodneva, uz partiju bridža, svojim gostima nudila čaj, uz sendviče i kolačice. Ovaj običaj imao je i veliki društveni značaj jer su monotona popodneva pretvorena u nešto zanimljivo, prijatno i drugačije.

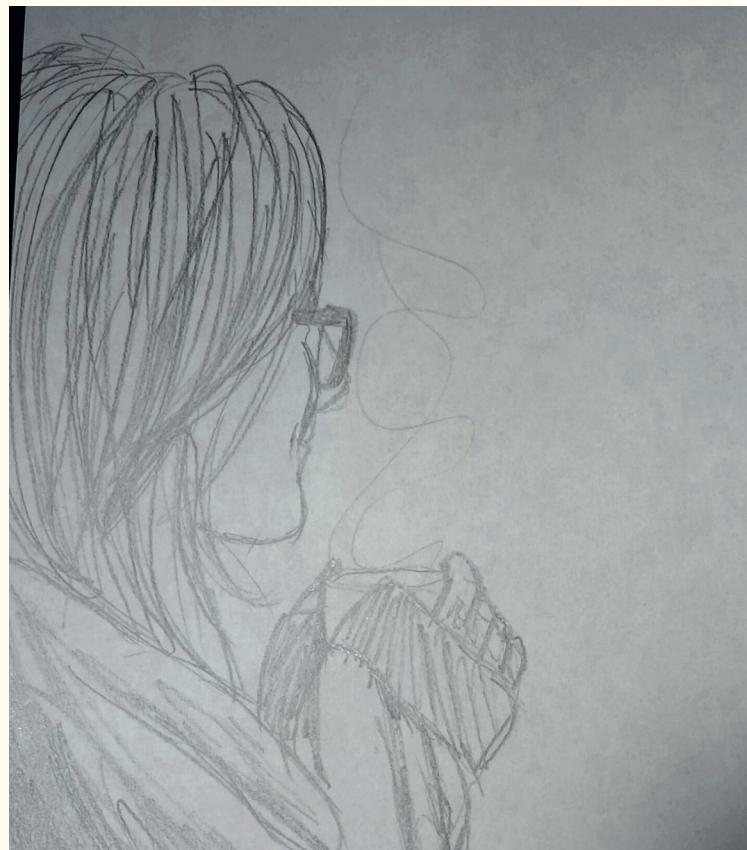
Crni, zeleni, indijski, ruski – samo su neki od oko 1500 različith čajeva iz četiri osnovne grupe čaja: beli čaj, zeleni čaj, crni iulong čaj.

U Srbiji, posebno u Beogradu, čaj je ušao u modu tek krajem XIX veka a običaj okupljanja na čajankama održavao se sa većim ili manjim prekidima, sve do Drugog svetskog rata. Ugledajući se na zapadnu Evropu, bogatije porodice su organizovale čajanke kao društveni događaj. Nastojalo se ne samo da posluženje i servis za čaj budu po evropskim merilima, već se vodilo računa i o odgovarajućoj odeći, lepim manirima u ponašanju i prigodnim temama za razgovor. U početku čajanke su se organizovale samo tokom ranog popodneva i bile su rezervisane isključivo za žensko društvo. Kasnije se ustalio i običaj da se ova okupljanja produže do večernjih časova, pa su u njima učestvovali i muževi, nakon povratka sa posla.

MENS SANA IN CORPORE SANO

Ustajem. Krećem na trening. Kiša je padala poslednja tri dana za redom, neka magluština zaklanjala kolovoz dok sam polagala vožnju. Smog odlučio da se spusti na ulice. Iza mene, muškarac Dragče, po zanimanju policajac i kvazi profesionalan vozač, krupan, dere se da vozim brže i piše mi negativan poen za zagadjenje životne sredine. Kao da je mojih 20 minuta vožnje gradom donelo veću štetu od ovog tumora pluća u vazduhu. Dijem se i krećem u teretanu udaljenu desetak minuta od moje kuće. Po putu svuda išvrljane zgrade, glavna pisanija beše čuveno Bare centar sveta. Nema veze, i onako niko ne vidi problem u tome, valjda je to neki vid rodoljublja, šta znam. Prolazim ulicom i gledam mučeno krdo uličnih pothranjenih pasa kako trčkaraju, jedan me zamoli za upaljač pa sedoh s njim da zapali cigaru, kažu mu ti psi da je danas u Šapcu zdravije u sebe udisati nikotin nego ovaj vazduh koji nas truje iz fabrike. Pitam se zna li on da je vlada dozvolila da se sav otpad iz Evrope uvozi kod nas. I onako je vazduh već zagadjen. Pas naizgled začudjen poče me voditi do teretane kao da poznaje put bolje nego ja, koja u ovom gradu živim skoro već 20 godina. Nastavih dalje i ugledah dve prazne paklice cigara na ulici, u sred ulice Janka Veselinovica. Za jos koji metar, još dve. Kontejner na tri metra od mesta gde je bačena prazna pakla. Pa pokazah tom psu i facebook grupu, "aktiviste" koji se "bave" tim vazduhom. Piskaraju po grupi i žale se na vlast. Ko zna, možda čujem nešto pametnije od džukele nego od tih ljudi. Kako polemišem s njim, prazne paklice cigara se redaju jedna do druge. Stiže i peta, šesta, sedma... Procenat pušača porastao ove godine, izgleda, kao i procenat onih koji razbacuju po ulici. Radjen popis stanovništva pre mesec dana, podaci nepromenjeni, niko ništa ne prijavljuje, da se ne osramote. I dalje, osam, devet... Stigoh do 12 paklica cigara za tih 5 minuta šetnje do teretane!

Srećom, trinaestu ne nadjoh, nije ni taj fitnes centar na kraj sveta. Laknuh pa rekoh sebi "dobro je". Kaže se da je trinaest baksuzan broj, tad smo već zasigurno zamrli.

Eleonora Vasić

Šta je novo u Svetlosti?

Pored Omladinskih razmena, ili kako bi se formalnije reklo Mobilnosti za mlade u okviru Erasmus+ programa i koje su postale ono uobičajeno kod nas, možete sada volontirati do godinu dana, spremiti se za razgovor sa poslodavcem, testirati svoje kompetencije, informisati o čemu god te zanima. Malo više sledi u daljem tekstu.

Job Info Centar

Naša kancelarija je postala Job Info centar gde mladi i osobe iz teško zapošljivih grupa mogu informisati o mogućnostima daljeg obrazovanja i usavršavanja, o zanimanjima/profesijama, stipendijama, programima mobilnosti (omladinske razmene, trening kursevi...), pripreme za intervju sa poslodavcem, pisanje CV-a...

Uz pomoć savetnica u Job Info centru, mladi mogu doći da provere svoje kompetencije Karticama kompetencija ili Basic Check (Bazične provere).

ESC – Evropske snage solidarnosti.

To su projekti gde mlada osoba, od 18 do 30 god, ima mogućnost da u nekoj evropskoj državi živi i volontira do godinu dana, gde su svi troškovi boravka smeštaj, hrana, prevoz i džeparac pokriveni. Volontiranje može biti u omladinskom centru, u kampusu, u socijalnim službama, u školama... zavisno od same teme i organizacije koja je domaćin. A teme mogu biti razne poput aktivizama, obrazovanja, zaštita životne sredine, kultura, umetnost i mnoge druge.

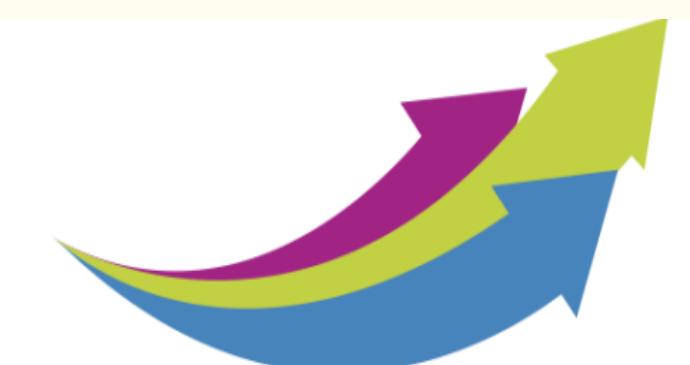

Ukoliko želiš da znaš više dođi u našu kancelariju u Navipovu zgradu, prvi sprat, lokal 40.

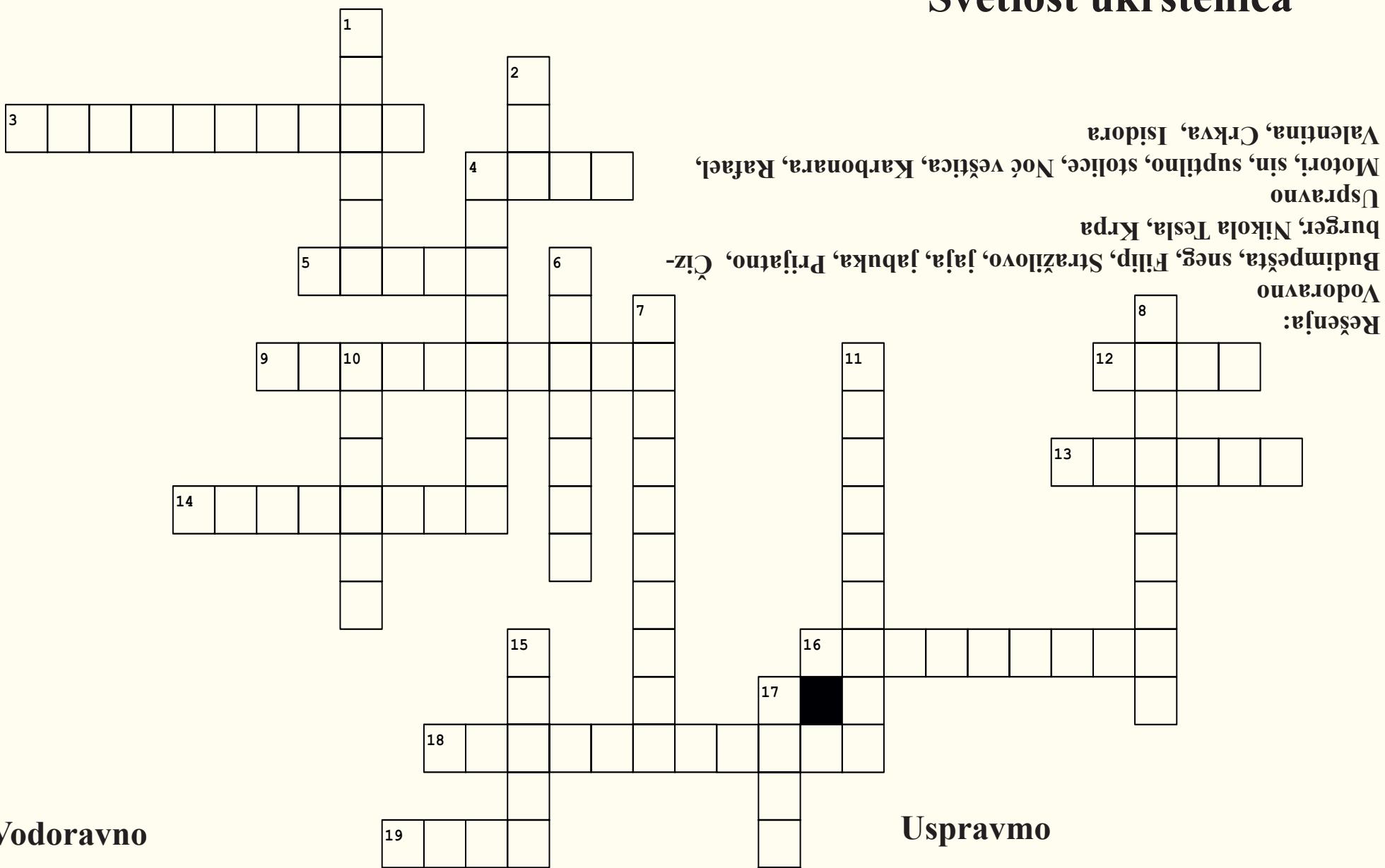

Facebook @udruzenje.svetlost

NVO.SVETLOST@GMAIL.COM
NVOSVETLOST.ORG

JOB INFO
— C E N T A R —

Vodoravno

3. Grad u Madjarskoj.
4. Zimska padavina.
5. Splei guslar Višnjić.
9. Grob pesnika Branka Radičevića.
12. Kokoška snese (mn).
13. Vrsta voća.
14. Prilikom uzimanja hrane kažemo.
16. Pljeskavica sa sirom (en).
18. Naš naučnik (6,5).
19. Kuhinjski tekstil.

Uspravno

1. Prevozno sredstvo (mn).
2. Muško dete.
4. Diskretno.
6. Deo nameštaja (mn).
7. Medjunarodni praznik (3,7).
8. Vrsta paste.
10. Španski teniser Nadal.
11. Prva žena u svemiru Tereškova.
15. Religijski objekat.
17. Poznata srpska književnica Sekulić.

Voz

Gorka kap sa usana pade
U o vozovima sivim
Kažu, oni u nepovrat vode na prigradskoj liniji
Ne vrati se onaj koji ode

Tvoja su krila poprimila čad
I kažeš da od vetra su jača
Dok ona pucaju pod težinom pepela
Što uvuk se pod žile
I perje se kotrlja već po tlu
Kidaju se, a ti stojiš,
Kažeš,
To je ništa

Znamo, prijatelju, dobro
I ti i ja
I onaj sa strane
Da strah je u suzama što ti navreše
K'o dete si što se rada
Dok tapše mu se "DOBRODOŠAO!"
A njemu je hladno, a svetlo ne znano
I još ke hladnije u odboru za doček
Hlade se sve više danima što se nižu.

I sad bleneš ka beskraju
Čekajući voz sopstveni
Na osmeh ti se gluma nadenu
Ah, kako će tek da te boli
Al' kažu, u njoj je spas
Pa ćeš je prigrliti
Ušuškaćeš se u njenim rukama
K'o novorođenče u majčinim, zar ne?
Izvan nje biće ti muka, zato
Sivilo dozvaće tebe

I ti ćeš tvoje delove
Uredno skupljati i slagati,
Prašinu brisati
Boljem se nadati
Al' ćeš opet znati

Nećeš sa šina skrenuti
Voz ti neće stati...

Mila Ivanović

Razmena

Moji utisci sa razmene

Do sada sam učestvovala samo na jednoj razmeni. Razmena na kojoj sam učestvovala održavala se u Srbiji krajem septembra i početkom oktobra. Na početku sve mi je bilo čudno, novi ljudi iz drugih država, njihov jezik i kultura, ali kako brzo sam se zbližila i počela da pričam s njima (mislim da mi se za tih nedelju dana engleski više poboljšao nego za vreme učenja u školi). Ljudi su pre svega jako prijatni i došli su sa istim ciljem kao i ja, upoznati nove ljude, naučiti nešto novo i zabaviti se. Meni kao introvertu pomisao na mnogo ljudi oko mene stvar umor, ali ovo mi je promenilo gledanje na sve oko sebe. Svaki dan je bilo novih stvari, novih razmišljanja i mnogo zabave. Radujem se novoj razmeni i nadam se da će biti jedna za raspust.

Mila Ivanović

San jedne mlade Šapčanke

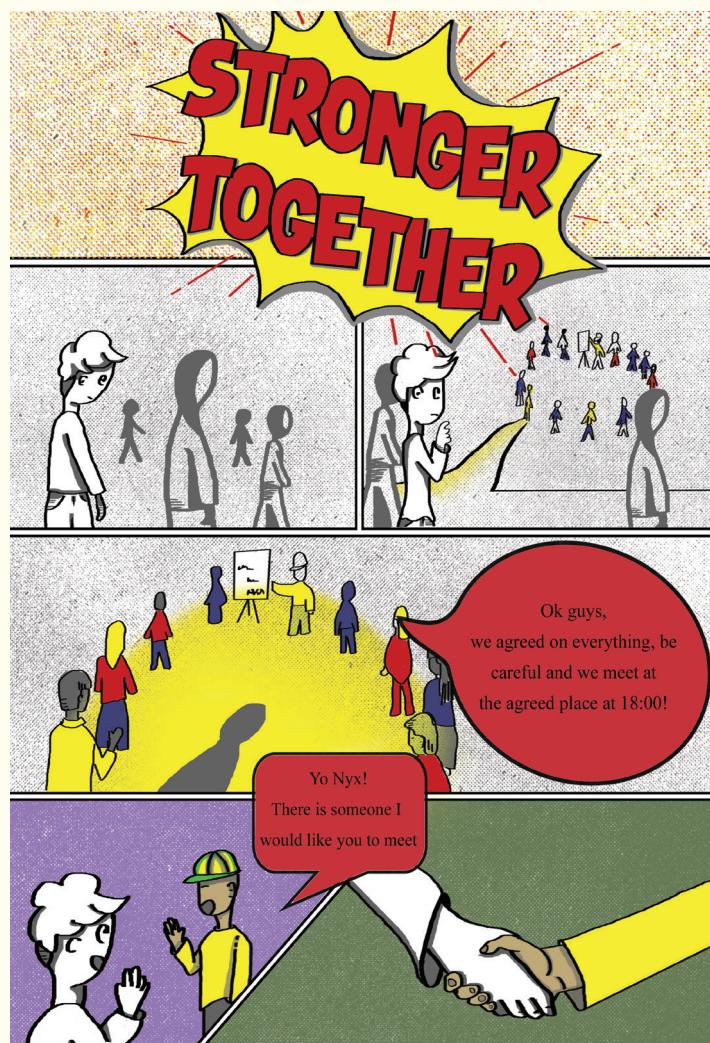
Kad sam bila mala preselila sam se u Šabac sa jako velikim oduševljenjem prema ovom gradu. Sada kao tinejdžerka koja živi u Šapcu duži niz godina, nisam upućena u kulturna dešavanja ovog grada. Mladi nemaju toliko mesta gde da provode svoje dane i nisu upućeni gde mogu pristupiti neformalnom obrazovanju. Dešavanja u mom gradu svedena su na minimum, bar onoliko koliko ja znam. Šabac je dobro poznat po Čivijadi i karnevalu. Međutim, oni se održavaju jednom godišnje. Žar koji je nekada u Šapcu bio se izgubio, u davnim vremenima Šabac je bio prva varoš Srbije. Danas pak, Šabac uvek pada u senci nekog drugog grada. Mladima treba mesto za edukaciju van škole, treba nam mesto za druženje, provod. Želimo svirke, pozorište, filmove, večeri poezije, neformalno obrazovanje, želimo dešavanja. Na mladima svet ostaje.

Download from Dreamstime.com

32-405182
Amlak | Dreamstime.com

Mila Ivanović

Strip nastao na Omladinskoj razmeni "Volunteers in clouds
Italija 2022

Borba protiv nasilja nad ženama, prva ženska mreža u Šapcu

Koliko su žene u Srbiji zapravo ugrožene, i kakva su njihova prava? Kako se postaviti u situacijama kada smo baš mi žrtve nasilja, ili kada je nama bliska osoba žrtva? Kako da se odbranimo u rizičnim situacijama?-jedne su od mnogih pitanja današnjice kojima se grupa žena pod imenom "Žene Šapca" bavi. Ko su one, kakvim aktivnostima se bave i šta možemo očekivati da će raditi u budućnosti radi poboljšanja ove situacije, saznajemo u razgovoru sa Ljubicom Tešić, jednom od članica ove neformalne grupe.

Kako je došlo do osnivanja ženske mreže, i kako ste Vi postali njen član?

Žensku mrežu smo odlučile da osnujemo Goga i ja kad smo shvatile da ne postoji mreža žena u našoj zajednici a da je potreba ogromna. Goga je napisala projekat, okupile smo žene i radimo već godinu dana.

Kakvo je Vaše iskustvo?

Zavisi. Negativno je u smislu da smo došle do razočaravajućih podataka kada je nasilje nad ženama u pitanju, bez obzira na to sto smo očekivale kada smo ušle u ovo. Pozitivno je što se okupljamo redovno, učimo, savetujemo se i pomažemo ženama u našoj zajednici. Naravno, uspesi su nam žene koje smo osnažile da izadju iz nasilnih odnosa.

Šta ste do sada imale od aktivnosti?

Imale smo trening na kom smo učile o feminizmu i nasilju, gde smo okupile oko trideset žena koje su se zainteresovale i ostale u mreži. Zatim smo imale predstavu koju su izvodili volonteri "Svetlosti" prema transkriptima žrtava nasilja. Imamo grupe psihološke podrške, držale smo radionice "žive biblioteke". Imamo facebook, instagram i tiktok stranicu. Govorile smo o našoj mreži na medjunarodnoj konferenciji gde su se mnoge organizacije zainteresovale za naš rad. Pored svega ovoga, imale smo razne druge "manje" radionice.

Kakav uticaj su imale aktivnosti kojim ste se bavile na društvo?

Primećujemo da se diže svest o nasilju kod žena, zainteresovane su da nam pišu na facebook stranici, pružaju podršku i nude je. Velika solidarnost, koju smatramo bitnim.

Kako neko može da se učlani u mrežu?

Preko sajta, stranice, broja telefona... Vrlo je lako doći do nas i pridružiti nam se.

Kakvi su vam planovi za budućnost?

Trudimo se da budemo što više na društvenim mrežama i medijima kako bi nas žene primetile. Planiramo da osnujemo sos telefon, odnosno info centar za podršku ženama, gde će moći uvek da nam se obrate. Nastavljamo sa grupama psiho podrške, i planiramo da to i proširimo, odnosno da imamo i besplatnu pravnu pomoć.

Eleonora Vasić

Intervju sa Brankom Todorović

Branka Todorović, mnogim mladima poznata kao "otvorena vrata" za svaki vid umetnosti nažalost kroz narednih par meseci ulazi u penziju. U svetu u kom odrasli mlade vide samo kao lenje, nezainteresovane individue koje se drže pogrešnih vrednosti, naša Branka je posebna. Kako će naš mali grad izgledati nakon njenog odlaska u penziju? Hoće li se išta promeniti, i hoće li mлади dobiti oslonac i volju za stvaralaštvo? Nešto više o njenom radu i iskustvu možemo čitati u intervjuu.

Šta smatrate najvećim problemima današnjice?

"Jedna anketa je pokazala da 8.5% mlade populacije u Srbiji kozumira ili je direktni učesnik u kulturi, što je jako zastrašujući rezultat. Smatram da obrazovni sistem ne govori mladima koliko je kultura bitna, a isto tako sam iz te ankete saznala da u proseku srednjoškolac ima oko 5h slobodnog vremena, i pored svih obaveza mлади govore da nemaju vremena da pročitaju knjigu. Uglavnom su na društvenim mrežama, a to je sve veoma zabrinjavajuće. Svako vreme nosi svoje breme, samim tim ne smemo nikad suditi mladima, koji žive u nesigurnom vremenu, kada im se ne posvećuje dovoljno pažnje, sam podatak koliko njih nakon završenih studija odlazi u inostranstvo govori o tome. Smatram da je ovo globalni problem, brzo živimo, i zaboravljamo da je važan duh. Još jedan problem jeste to što živimo u agresivnom svetu, primorani smo da svaki dan pričamo o netoleranciji, nasilju, crnoj hronici i to sve skreće pogled sa onoga što bi trebala biti suština našeg zajedničkog posla. Politika je ušla u sve pore društvenog života. Smatram da je ogromna razlika u radu institucija, koje su postale mrtva mesta. Kako onda dajemo dobar primer mladima, pitamo se zašto su lenji, nezainteresovani, kad im ne pokazujemo koliko su obrazovanje i kulturna u stvari, menjanje sveta?"

Možete li ukratko opisati Vaše iskustvo sa mlađim, ali i starijim, nadarenim ljudima?

Iza mene su godine rada bavljenja kulturom. Već 35 godina radim s decom u recitatorskom studiu. 13 godina organizujem pesničke maratone, promocije knjiga, kao i sve ostale vidove kulturnih dešavanja. Pored redovnog rada sam aktivista i saradnik sa nevladinim organizacijama. Radila sam mnoge koncerne, izložbe, performanse. Mladi su uvek bili tu.

Šta smatrate da se promenilo u društvu u odnosu na vreme kada ste Vi bili mlađi?

Mladi uvek moraju biti u fokusu, i moraju im biti otvorena vrata svih institucija. Ranije je bilo bezbrižnije, mlađi su imali dovoljno vremena da se uključuju u kulturu, u škola-ma su postojale sekcije, svako je imao priliku da se iskaže u oblasti u kojoj se pronalazi. Smatram da deca nisu dovoljno podstaknuta od strane škole. Meni su se javljala i deca koja nisu talentovana za recitovanje, ali ja ni jedno dete nisam vratila sa ovih vrata. Uvek su bili motivisani i voleli su da se bave time što su zamislili. Svako biće je autentično, u svakome je čitav jedan svemir, samo treba da ga polako otvaramo, za šta je potrebno da deca imaju poverenje u nas. I zato treba svakog podsticati da stvara.

Kako ste Vi postupali u radu sa mladima, kako ste ih inspirisali da stvaraju?

Meni je najveći ponos rad sa mladima. Kako sam pronašla način da sa njima komuniciram, da ih poštujem, tako su se i oni otvarali meni i pronašli sigurno utočište. Važno je dati deci tu vrstu slobode da znaju da mogu da otvore vrata kulture. Trudila sam se da kroz svoj radni vek steknem poverenje mladih i onda su lako komunicirali sa mnom. Mogli su da mi pričaju o svom životu, svojim htenjima, problemima, i kroz tu vrstu komunikacije mi uspemo da iz izvučemo najlepše kreativne stvari kod njih. Trudila sam se da pažljivo slušam i da izvlačim iz njih potencijal. Kad dam sve što imam u sebi tim bićima, oni mi višestruko vrate.

Kako vidite budućnost mladih?

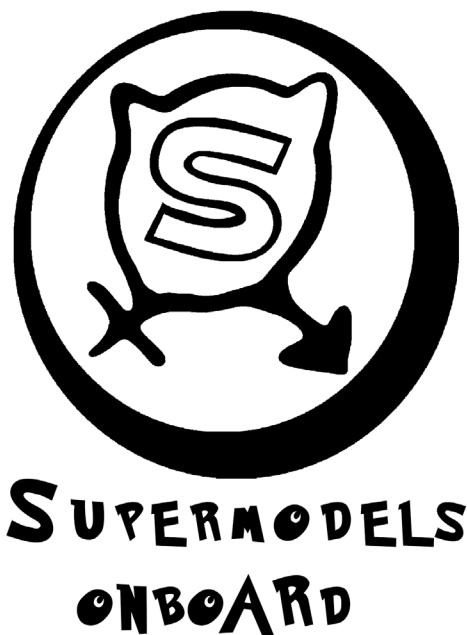
Budućnost mladih vidim u promenama, koje oni sami treba da nametnu, a mi da osluškujemo šta je to neophodno. Teško je da damo jedan ispravan put jer smo mi prestali da se bavimo onim stvarima za koje smo plaćeni. Danas svi sve znaju, svi se svim bave i to je naš osnovni problem. Pravi ljudi nisu na pravim mestima. Mladi se povlače.

Uvek sam na strani mladih. Moramo pronaći način kako da dopremo do njih, jer su izgradili zid od toga što su preplašeni, jer živimo u zemlji gde nam se u medijima plasiraju pogrešne vrednosti. Kako i da očekujemo da budu dovoljno hrabri da ustanu, kad nigde ne vide podršku i ljubav?"

Eleonora Vasić

Supermodels on BoARD

Ponovo pričate o tome? Zar je stvarno toliko bitno da se konstantno pokreće ta tema? Kao da ćete nešto promeniti time što će vas tridesetak sedeti dva dana u jednoj prostoriji i pričati o rodnim stereotipima, rodnoj nejednakosti i nasilju nad ženama.

-Kako znaš da nećemo ništa promeniti? Kako možeš da budeš siguran da će trideset ljudi nakon takvih razgovora izaći iz te prostorije potpuno nepromjenjeno? Možeš li sa sigurnošću da kažeš da razgovor ne menja ništa?

Kada se spoje učesnici iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Portugalije, Španije, Italije, Rumunije, Bugarske, Albanije, Crne Gore, Makedonije, Francuske i Srbije do promena mora doći. Na Međunarodnoj konferenciji, koja je bila deo projekta pod nazivom Supermodels on BoARD, realizovanoj 10. i 11. oktobra u Kulturnom centru u Šapcu, mogao se čuti veliki broj različitih priča.

Nije lako stati pred publiku i ostale učesnike i prikazati naličje društva iz koga potičeš. Statistike problema rodne nejednakosti, položaja LGBTQ+ lica, rodne diskriminacije i rodno baziranog nasilja ta dva dana visile su kao paučina nad našim glavama. U želji da pokažemo da se nešto menja grebali smo po zakonima naših država i ostali razočarani otkrićem da su ti zakoni u većini slučajeva samo mrtvo slovo na papiru koje snažno stoji ispred optužbi da vlade ne čine napor da reše probleme.

U moru loših primera isplivalo je i nekoliko onih dobrih. Imali smo priliku da vidimo kako to izgleda kada jedna zajednica kaže "Dosta" i krene u promene loših praksi. Imali smo priliku da vidimo koliko toga može da se promeni kada mala grupa ljudi bez podrške vlasti i policije postavi štand za prvu pomoć žrtvama pretrpljenog nasilja, kao sigurnu luku na jednom festivalu. Imali smo priliku da vidimo da do promena ipak može da dođe. Svaka od tih promena počela je tako što je dvoje ili više ljudi sedelo u prostoriji i započelo razgovor.

Opšte je poznato da vođenje dijaloga o ovako teškim temama nije lako započeti. Zato su na konferenciji prezentovani stripovi i društvena igra kreirani u okviru dvogodišnjeg projekta. Stripovi oživljavaju uz pomoć augmentativne realnosti i teraju svakog ponaosob da razmisli, dok je društvena igra koja je prožeta augmentativnom realnošću sjanjan alat koji se može koristiti u programima neformalne edukacije u omladinskom radu.

-Kaži mi, da li i dalje misliš da razgovor ne menja ništa?

Marija Ristić